

Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1940 kl. 1 e. m

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 75 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden den 16 februari 1940, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna de grunder för bestridandet av kostnader för sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m., som av föredragande departementschefen förordats, *dels ock* till Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har föranletts av framställningar *dels* av överstyrelsen för svenska röda korset angående beredande av vård i Sverige åt finska krigsmän och krigsinvalider, *dels ock* av styrelsen för svenska landstingsförbundet angående gäldande av kostnaderna för sjukhusvård i Sverige åt eljest evakuerade finska medborgare (prop. sid. 1—3).

Över dessa framställningar har *medicinalstyrelsen* den 10 februari 1940 avgivit utlåtande och därvid framlagt förslag i berörda hänseenden (prop. sid. 3 och 4).

Över medicinalstyrelsens förslag hava därefter yttranden avgivits av styrelserna för *svenska stadsförbundet* och *svenska landstingsförbundet* (prop. sid. 4 och 5).

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Såsom av det anförda framgår föreligga till behandling tre skilda spörsmål, nämligen 1) vilka möjligheter erbjuda sig att för vård i Sverige mottaga krigsskadade från Finland, 2) huru skola kostnaderna för en dylik hjälp bestridas och 3) huru skola kostnaderna för sjukhusvård i Sverige åt eljest evakuerade finska medborgare bestridas.

Beträffande den första frågan torde till en början på grundval av den verkställda utredningen kunna konstateras, att möjligheter för närvarande föreligga att i viss utsträckning bereda sjukhusvård här i riket åt krigsskadade från Finland. Humanitära skäl synas mig bjuda, att dessa möjligheter utan dröjsmål ställas till förfogande för vård av sådana finska medborgare eller andra i kriget deltagande personer, som till följd av krigsskada blivit eller kunna antagas bliva invalider. För ändamålet böra, där så lämpligen kan ske, i första hand tagas i anspråk sjukvårdsanstalter, som ägas av

staten eller för vilkas drift staten i sista hand svarar. Därutöver torde möjlighet böra förefinnas att mottaga dylika patienter å landsting, kommun eller annan tillhöriga sjukhus eller lokaler, främst sådana som tjänstgöra eller avses tjänstgöra såsom beredskapssjukhus. Det är ur olika synpunkter önskvärdt, att vården av dessa patienter i görligaste mån koncentreras, men detta får givetvis icke leda till att den sjukvård eller verksamhet i övrigt, som för närvarande är förlagd till respektive lokaler, i otillbörlig grad åsidosättes. Jag utgår från att, där fråga uppkommer om anlåtande av andra lokaler än dem, som tillhöra staten, svårigheter icke skola möta att genom frivilliga överenskommelser med vederbörande ägare anskaffa erforderligt antal vårdplatser.

I fråga om kostnaderna för invalidernas sjukhusvård delar jag den av medicinalstyrelsen och svenska landstingsförbundets styrelse hävdade uppfattningen, att desamma böra i princip åvila staten, oavsett å vilket sjukhus vården lämnas. Preliminärt synes man därvid beträffande lasaretten och därmed jämställda sjukhus böra utgå från en vårdkostnad av 8 kronor per underhållsdag, med rätt för vederbörande sjukhusägare att på grundval av verifierade räkenskaper efter ansökan erhålla den ytterligare ersättning, som kan finnas befogad med hänsyn till genomsnittskostnaden för underhållsdag under det kalenderår vården ägt rum, sedan eventuella utgifter för räntor och amorteringar frånräknats.

Transporten från finska gränsen till sjukhuset torde, på sätt medicinalstyrelsen föreslagit, lämpligen böra handhas av svenska röda korset under ekonomisk medverkan av staten. Vid förfrågan har ock röda korsets överstyrelse förklarat sig villig att åtaga sig denna uppgift. Efter utskrivningen från sjukhus böra invaliderna, i den mån så erfordras och ske kan, beredas lämplig eftervård och yrkesutbildning, vilken senare i viss omfattning torde kunna förläggas till vanförestalterna. I sista hand böra de, där ej andra möjligheter erbjuda sig, omhändertagas av centrala finlandshjälpen i samarbete med röda korset. Kostnaderna för utbildning och uppehälle efter utskrivningen från sjukhus böra, om andra medel ej stå till förfogande, i första hand bestridas av svenska staten. Huru dessa kostnader skola slutligen gäldas torde få upptagas till prövning i ett senare sammanhang.

Vad slutligen angår frågan om bestridandet av kostnaderna för de eljest evakuerade finska medborgarnas sjukhusvård, har jag intet att erinra mot medicinalstyrelsens förslag, att staten från den dag, Kungl. Maj:t kan komma att bestämma, tills vidare svarar jämväl för dessa kostnader, samt att, där förhållandena så medgiva, av patienten uttages en dagavgift av 3 kronor. Prövningen härav synes böra tillkomma sjukhusledningen i anslutning till vissa av Kungl. Maj:t utfärdade närmare föreskrifter.

Statens kostnader för de sålunda ifrågasatta hjälpatgårderna äro uppenbarligen svåra att nu uppskatta. På grundval av vissa under hand lämnade upplysningar finnes emellertid anledning antaga, att antalet hit transporterade finska invalider skall under den närmaste tiden begränsa sig till omkring 1,000. Utgår man härifrån, skulle statens utgifter för invalidernas sjukhusvård efter en vårdkostnad av 8 kronor per underhållsdag komma att uppgå till omkring $(1,000 \times 8 \times 30)$ 240,000 kronor per månad. Då åtskilliga torde kunna utskrivas från sjukhus efter 1 å 2 månader, lära kostnaderna för sjukhusvården under innevarande budgetår kunna uppskattas till i runt tal 500,000 kronor. Härtill komma utgifter för invalidernas transport inom Sverige samt för deras utbildning och uppehälle efter utskrivningen från sjukhus, vilka kostnader rimligen synas kunna beräknas till något lägre belopp än för sjukhusvården, förslagsvis till 400,000 kronor.

Statens utgifter för de eljest evakuerades sjukhusvård torde icke behöva beräknas högre än till 100,000 kronor för innevarande budgetår. Sammanlagt

skulle alltså ett belopp av (500,000 + 400,000 + 100,000) 1,000,000 kronor erfordras för nu angivna ändamål.

Medel för täckande av dessa utgifter torde böra äskas såsom reservationsanslag å tilläggsstat II till riksstaten för nu löpande budgetår.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att humanitära skäl bjuda, att landets resurser i viss utsträckning ställas till förfogande för beredande av sjukhusvård i Sverige åt sådana finska medborgare eller andra i rysk-finska kriget deltagande personer, som till följd av krigsskada blivit eller kunna antagas bliva invalider. De riktlinjer, som av departementschefen uppdragits för denna vårds ordnande och bestridande av de därav föranledda kostnaderna, finner utskottet jämväl godtagbara. Utskottet förutsätter därvid, att åtgärder vidtagas för att, så snart omständigheterna det medgiva, bereda de å lasarett och därmed jämförliga sjukhus intagna invaliderna erforderlig eftervård å konvalescenthem eller på annat lämpligt sätt.

Utskottet.

De av departementschefen förordade grunderna för bestridandet av kostnaderna för den vård, som lämnats eller lämnas eljest evakuerade finska medborgare å sjukhus i Sverige, föranleda icke erinran från utskottets sida. Detsamma gäller de av departementschefen framlagda kostnadsberäkningarna.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna de grunder för bestridandet av kostnader för sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m., som av departementschefen förordats i statsrådsprotokollet över socialärenden den 16 februari 1940;

b) till *Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40* under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Stockholm den 8 mars 1940.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Gustafsson* i Benestad, *Nilsson* i Malmö, *Johansson* i Fredrikslund, *Oscar Olsson*, *Nilsson* i Landeryd, *Pauli*, *Andrén*, *Ström* i Lidköping, *Heiding*, *Larsson* i Varberg, *Boman* och *Bergman*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Danielsson*, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Närlinge*, *Andersson* i Södergård och *Mårtensson*.